

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Полтавська державна аграрна академія

Кулик М. І.
Калініченко О. В.

ВІДНОВЛЮВАНІ ДЖЕРЕЛА ЕНЕРГІЇ
ІЗ РОСЛИННОЇ СИРОВИНИ :
термінологічний словник

Полтава 2017

УДК 633:[620.925:58](038)

К 90

Відновлювані джерела енергії із рослинної сировини : термінологічний словник / М. І. Кулик, О. В. Калініченко. Полтава, 2017. 140 с.

Автори:

Кулик М. І., кандидат сільськогосподарських наук.

Калініченко О. В., кандидат економічних наук.

Рецензенти:

Курило В. Л., доктор сільськогосподарських наук, професор, член-кореспондент НААН, начальник Відділу інформаційно-консалтингового забезпечення НААН

Хареба В. В., доктор сільськогосподарських наук, професор, академік НААН, заступник академіка-секретаря Відділення аграрної економіки і продовольства НААН

Іващенко О. О., доктор сільськогосподарських наук, професор, академік НААН, головний науковий співробітник Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН

Термінологічний словник «Відновлювані джерела енергії із рослинної сировини» згідно сучасного українського правопису містить терміни, словосполучення та їхні значення, що вживаються у сфері альтернативних джерел енергії з урахуванням рослинної сировини для виробництва біопалива та екології довкілля. Основний зміст розробки охоплює термінологію яка запозичена з інших мов, так і словосполучення, що утворені в українській мові, або із залученням іноземних елементів. Для тлумачення значень деяких слів і понять наводяться приклади і пояснення. Слова у термінологічному словнику подані за абеткою і виділені напівжирним шрифтом, вони пишуться з малої літери, за винятком власних назв. Іменники подаються у називному відмінку однини, окрім тих слів, які вживаються у множині.

«Відновлювані джерела енергії із рослинної сировини : термінологічний словник», авторів М. І. Кулика та О. В. Калініченка рекомендовано для використання аспірантам та здобувачам спеціальності 201 – «Агрономія», науковим працівникам та спеціалістам у сфері фотоенергетики.

Затверджено до друку рішенням вченої ради Полтавської державної аграрної академії МОН, протокол № 8 від 19 грудня 2017 р.

© Кулик М. І.
© Калініченко О. В.

ЗМІСТ

Передмова.....	4
Основний зміст термінів та їхніх значень.....	5
Список використаної літератури.....	137

Українська абетка

А а	І і	Т т
Б б	Ї ї	У у
В в	Й й	Ф ф
Г г	К к	Х х
Ґ ґ	Л л	Ц ц
Д д	М м	Ч ч
Е е	Н н	Ш ш
Є є	О о	Щ щ
Ж ж	П п	Ь ь
З з	Р р	Ю ю
И и	С с	Я я

ПЕРЕДМОВА

На фоні розвитку відновлюваних джерел енергії в Україні при збереженні довкілля, правильне трактування термінології у цій сфері набуває актуального значення. З цією метою було розроблено «Відновлювані джерела енергії із рослинної сировини: термінологічний словник», авторів: Кулика М. І., кандидата сільськогосподарських наук, доцента і Калініченка О. В., кандидата економічних наук, доцента Полтавської ДАА.

При підготовці «Словника» використовувалися Закони України, ДСТУ, теоретичні праці, навчальні посібники, підручники, довідники, закордонні та публікації, а також власні наукові праці авторів, інформація яких стосується відновлюваних (альтернативних) джерел енергії.

Термінологічний словник «Відновлювані джерела енергії із рослинної сировини» згідно сучасного українського правопису містить терміни, словосполучення та їхні значення, що вживаються у сфері альтернативних джерел енергії з урахуванням рослинної сировини для виробництва біопалива. Основний зміст розробки охоплює термінологію яка запозичена з інших мов, так і словосполучення, що утворені в українській мові, або із залученням іноземних елементів. Для тлумачення значень деяких слів і понять наводяться приклади і пояснення.

Слова у термінологічному словнику подані за абеткою і виділені напівжирним шрифтом, вони пишуться з малої літери, за винятком власних назв. Іменники подаються у називному відмінку однини, окрім тих слів, які вживаються у множині.

«Відновлювані джерела енергії із рослинної сировини : термінологічний словник», авторів к.с.г.н., доцента М. І. Кулика та к.е.н., доцента О. В. Калініченка рекомендовано для використання аспірантам та здобувачам спеціальності 201 – «Агрономія», науковим працівникам та спеціалістам у сфері фітоенергетики.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ТЕРМІНІВ ТА ЇХНІХ ЗНАЧЕНЬ

А

Абсорбер для сонячного колектора – це пристрій, суть якого полягає в перетворенні енергії Сонця в теплову енергію.

Автоматизована система – система, що складається з комплексу інженерно-технічних засобів і засобів автоматизації, її функціонування та обслуговується відповідним персоналом.

Автор сорту (селекціонер) – людина, яка безпосередньо вивела або виявила і поліпшила сорт рослин.

Агресивність – здатність рослини, особливо бур'яну, поширюватися за межі місця його первинного зростання і завойовувати нові території.

Агломерація (від лат. agglomerо – приєдную, нагромаджую) – 1) спільне зростання кількох видів рослин (одно– й багаторічних); 2) просторово й функціонально єдина група населених пунктів міського типу, що становить соціально-економічну і екологічну систему.

Агро... (від гр. agros – поле) – частина складних слів, що відповідає поняттям «земля», «землеробський».

Агробіоценоз (від агро... та біоценоз) – вторинний, змінений людиною біоценоз; штучно створене людиною угруповання рослин, тварин, грибів і мікроорганізмів у вигляді посівів або насаджень культурних рослин. Від біогеоценозу А. відрізняється незначною видовою різноманітністю, слабо розгалуженими (вкороченими) ланцюгами живлення, нездатністю до саморегуляції. Внаслідок цього людина повинна постійно впливати на функціонування А., щоб запобігти небажаним сукцесіям.

....

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України “Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку”. № 39/95-ВР від 8 лютого 1995 р.
2. Закон України “Про фізичний захист ядерних установок, ядерних матеріалів, радіоактивних відходів, інших джерел іонізуючого випромінювання”. № 2064-III від 19 жовтня 2000 р.
3. Закон України “Про дозвільну діяльність у сфері використання ядерної енергії”. № 1370-XIV від 11 січня 2000 р.
4. Закон України “Про ратифікацію Угоди між Україною та Міжнародним агентством з атомної енергії про застосування гарантій у зв’язку з Договором про нерозповсюдження ядерної зброї”. № 737/97-ВР від 17 грудня 1997р.
5. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Положення про державну систему обліку та контролю ядерних матеріалів” від 18 грудня 1996 р. № 1525
6. Закон України «Про внесення змін до закону України «Про охорону прав на сорти рослин» від 02.11.2006 № 311-V.
7. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку взаємодії органів виконавчої влади та юридичних осіб, які провадять діяльність у сфері використання ядерної енергії, в разі виявлення радіонуклідних джерел іонізуючого випромінювання у незаконному обігу” від 2 червня 2003 р. № 813
8. Постанова Кабінету Міністрів “Про затвердження Порядку визначення рівня фізичного захисту ядерних установок, ядерних матеріалів, радіоактивних відходів, інших джерел іонізуючого випромінювання відповідно до їх категорії” від 26 квітня 2003 р. N 625
9. Постанова Кабінету Міністрів від 4 серпня 1997 р. №847 “Про створення Державного реєстру джерел іонізуючого випромінювання” НПЗ06.1.02/1.034-2000.
10. Про альтернативні джерела енергії: Закон України від 20.02.2003р. №555-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №24. – ст. 155.
11. Про енергозбереження: Закон України від 01.07.1994 р. №74/94-ВР// Відомості Верховної Ради України. – 1994. – №30. – Ст.283.
12. Агробіомаса та фітомаса енергетичних культур для виробництва біопалива / П. В. Писаренко, В. Л. Курило, М. І. Кулик // Розробка та вдосконалення енергетичних систем з урахуванням наявного потенціалу альтернативних джерел енергії : колективна монографія / за ред. О.О. Горба, Т.О. Чайки, І.О. Яснолоб. – П. : ТОВ НВП «Укрпромторгсервіс», 2017. – С. 258–266.
13. Англо-русский и русско-английский глоссарий терминов по физической защите. Под редакцией Mark S.Soo Ноо Программа по защите материалов.

Отдел 5318. Сандийские национальные лаборатории, г. Альбукерке, шт. Нью-Мексико. 87185, 1998.

14. Альтернативні палива та інші нетрадиційні джерела енергії / О. Адаменко, В. Височанський, В. Льотко, М. Михайлів. – Івано-Франківськ : ІМЕ, 2001. – 432с.

15. Біоенергетичні проекти: від ідеї до втілення : прак. посіб. / за ред. Р. Ю. Тормосова. – Київ : ТОВ «Поліграф плюс», 2015. – 208 с.

16. Блюм Я. Б. Новітні технології біоенергоконверсії : Монографія / Я. Б. Блюм, Г. Г. Гелетука, І. П. Григорюк [та ін.]. – К. : Аграр Медіа Груп, 2010. – 325 с.

17. Голуб Г.А., Кухарець С.М. О.А. Марус, М.Ю. Павленко, К.М. Сера, В.В. Чуба. Біоенергетичні системи в аграрному виробництві. – К.: НУБіП України, 2016. – 226 с.

18. Грушка О. Г. Альтернативні джерела електричної енергії: навч. посіб. / О. Г. Грушка. – Чернівці : Рута, 2008. – 84с.

19. Девяткіна С. С. Альтернативні джерела енергії: навч. посіб. / С. С. Девяткіна, Т. Ю. Шкварницька. – К. : НАУ, 2006. – 92 с.

20. Енергетичні культури для виробництва біопалива : довідник / В. Л. Курило, М. І. Кулик,. – Полтава: РВВ ПДАА, 2017. – 74 с.

21. Энциклопедический словарь. В 86 т. Репр. воспр. изд. «Энциклопедический словарь Ф. А. Брокгауза и И. А. Ефрона. – СПб.: ПОЛРАДИС, 1993. – Т.2. – 964 с.

22. Подгорный И. Альтернативные источники энергии / И. Подгорный // Малая и альтернативная энергетика. – 2003. – №3 (31). [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.eprussia.ru/epr/31/2042.htm>.

23. Словник основних сільськогосподарських термінів / Опара М. М., Опара Н. М. – Полтава : РВВ ПДАА, 2011. – 30 с.

24. Класифікація нетрадиційних, відновлюваних і альтернативних видів паливно-енергетичних ресурсів та аналіз їх властивостей / Н. В. Ребенок [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.esteticamente.ru/portal/Soc_Gum/Vcndtu/2010_43/7.htm

25. Калетнік Г. М. Біопаливо. Продовольча, енергетична та економічна безпека України. Монографія / Григорій Михайлович Калетнік. – К.: «Хай-Тек Прес». – 2010. – 516 с.

26. Калініченко О. В. Використання енергії в процесі виробництва продукції рослинництва / О. В. Калініченко // Агросвіт. – 2018. – № 23. – С. 10-17.

27. Калініченко О. В. Теоретична сутність категорій «енергетична ефективність» та «енергетична ефективність у рослинництві» /

- О. В. Калініченко // Економіка АПК. – 2018. – № 10. – С. 86 – 95. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/E_apk_2018_10_12
28. Калініченко В. М., Кулик М. І., Галицька М. А. Енергетична ефективність використання ВДЕ у Лісостепу України : науково-практичні рекомендації. – Полтава, 2018. – 60 с.
29. Калиниченко О. В. Энергетическая оценка сельскохозяйственного производства // Инновационное и предпринимательское развитие национальной экономики в условиях глобализации [монографія] / под ред. Д. М. Мадияровой, М. О. Рыспековой. – Астана: Евразийский национальный университет им. Л. Н. Гумилева, 2018. – С. 261 – 269.
30. Кулик М. І. Агробіомаса та енергетичні культури для виробництва біопалива: науково-практичні рекомендації / М. І. Кулик, М. А. Галицька, Д. Г. Дьомін. – Полтава, 2018. – 36 с.
31. Кулик М. І. Ботаніко-біологічна характеристика, особливості вирощування та використання енергетичних культур: Частина перша: світчграс (просо лозоподібне): довідник / М. І. Кулик. – Полтава, 2014. – 130 с.
32. Кулик М. Агробіомаса та енергетичні культури для виробництва біопалива: довідник / М. І. Кулик, Д. Г. Демин, О. Б. Зудіков. – Дніпро: 2017. – 36 с.
33. Кулик М. І. Енергетичні культури : альбом / М. І. Кулик. – Полтава: Астроя, 2017. – 38 с.
34. Кулик М. І. Енергетичні культури : навч. посіб. / Максим Іванович Кулик. – Полтава: Астроя, 2016. – 154 с.
35. Кулик М. І. Науково-методичні рекомендації до вирощування енергетичних культур на малопродуктивних ґрунтах / М. І. Кулик. – Полтава: «Астроя», 2016. – 84 с.
36. Кулик М. І. Свідectво про реєстрацію авторського права на науковий твір «Вплив біометричних показників рослин і умов вирощування на формування урожайності та енергетичний потенціал проса прутіподібного (*Panicum virgatum* L.) в Україні» / Міністерство освіти і науки України, Державна служба інтелектуальної власності України, № 65089, від 26.04.2016 р. – 24 с.
37. Курило В. Л. Біологічні особливості та потенціал урожайності енергетичних культур родини тонконогових в умовах України / В. Л. Курило, Д. Б. Рахметов, М. І. Кулик // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – Вип. 1 (88), 2018. – С. 11–17.
38. Кундас С. П. Возобновляемые источники энергии / С. П. Кундас, С. С. Позняк, Л. В. Шенец; МГЭУ им. А. Д. Сахарова. – Минск: МГЭУ им. А. Д. Сахарова, 2009. – 315 с.

39. Купцов Н. С. Энергоплантации. Справочное пособие по использованию энергетических растений / Н. С. Купцов, Е. Г. Попов. – Мн.: Тэхналогія. – 2015. – 128 с.
40. Кюрчев В. М. Альтернативне паливо для енергетики АПК: посібн. / В. М. Кюрчев, В. А. Дідур, Л. І. Грачова ; за ред. В. А. Дідура. – Київ : Аграрна освіта, 2012. – 416 с.
41. Методика проведення польових та лабораторних досліджень з просом прутоподібним (*Panicum virgatum* L.) / М. І. Кулик, Д. Б. Рахметов, В. Л. Курило. – Полтава: РВВ ПДАА, 2017. – 24 с.
42. Науково-практичні рекомендації : «Агроекологічне обґрунтування використання доступного потенціалу рослинних решток сільськогосподарських та фітомаси енергетичних культур» / О. О. Горб, М. І. Кулик, О. В. Калініченко, В. М. Калініченко, М. А. Галицька, І. О. Яснолоб. – Полтава, 2017. – 40 с.
43. Новітні технології біоенергоконверсії : монографія / Я. Б. Блюм, Г. Г. Гелетука, І. П. Григорюк [та ін.] – К. : Аграр Медіа Груп, 2010. – 326 с.
44. Рахметов Д. Б. Теоретичні та прикладні аспекти інтродукції рослин в Україні: монографія / Джамал Бахлул огли Рахметов – К: «Аграр Медіа Груп», 2011. – 398 с.
45. Посібник. Технології та обладнання для використання поновлюваних джерел енергії в сільськогосподарському виробництві : посібник / за ред. В. І. Кравчука, В. О. Дубровіна. – Дослідницьке: УкрНДІПВТ ім. Л. Погорілого. – 2010 – 184 с.
46. Тітлова О. О. Водорості як альтернативне джерело енергії / О. О. Тітлова // Холодильна техніка та технологія, 51 (5), 2015. – С. 37-50.
47. Тлумачний словник сортознавця. – К.: Алефа, 2007. – 82 с.
48. Царенко П. Мікроводорості як об'єкт біоенергетики. Види колекції IBASU-A – перспективні продуценти біомаси як джерела сировини для біопалива / П. Царенко, О. Борисова, Я. Блюм // Вісн. НАН України, 2011. – Вип. № 5. – С. 49-54.
49. Цыганов А. Р. Биоэнергетика: энергетические возможности биомассы / А. Р. Цыганов, А. В. Ключков. – Минск : Беларус. наука, 2012. – 143 с.
50. Fedirets O. V. Formation of agricultural enterprise energy saving mechanism / O. V. Fedirets, O. V. Kalinichenko // Modern Economics, №9 (2018) С. 153-159 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://modecon.mnau.edu.ua/issue/9-2018/fedirets.pdf>.